

Fryktens

Ekspertene slakter sikkerhetsarbeidet som er gjort i forbindelse med byggingen av Skangass sitt LNG-anlegg i Sola. Den 30 000 kubikkmeter store tanken sprer frykt blant naboene. Selskapet avfeier alle anklager.

AV SJUR O. ANDA

Vi sitter på kjøkkenet hos Knut Sommerseth Jacobsen. De store panoramavinduene gir en flott utsikt over sjøen utenfor Tananger i Sola kommune. Her har SAS-piloten bygd sitt drømmehjem. Men drømmen er ikke bare rosenrød lengre. Mørke skyer truer i horisonten. 1100 meter fra huset bygger Skangass et LNG-anlegg. Utbygningen har skapt frykt i det rolige nabolaget. Så voldsomt har naboene reagert at Sommerseth Jacobsen ble valgt inn i kommunestyret i Sola på sitt arbeid mot utbygningen.

– Skangass sin strategi virker å være å benekte enhver form for risiko med dette anlegget. Alt for å få prosjektet i havn.

Våre innspill er kalt skrekkpropaganda i en svarartikkel i Aftenbladet. De har holdt informasjon tilbake, og vil ikke gi ut analyser som vi har etterlyst, sier Sommerseth Jacobsen. Han sitter i kommunestyret for Tanangerlista, og har vært en av pådriverne til naboinitiativet.

1000 kan dø

En rapport som det engelske selskapet Advantica har utført viser at så mange som 1000 personer kan dø ved en storulykke. Men rapporten kom alt for sent, mener Sommerseth Jacobsen.

– Skangass sin begrunnelse var at den kunne bli misbrukt. I den rapporten kom konsekvensene frem, men da var vedtaket allerede fattet. Ved hjelp av ordfører og

tank

REDDE OG SINTE: Knut Sommerseth Jacobsen forteller at LNG-anlegget har skapt frykt i befolkningen. Selv ble han valgt inn i kommunestyret for å jobbe mot utbyggingen.

DETTE ER SAKEN

Skangass, som eies med 50 prosent av energiselskapet Lyse og 50 prosent av den lokale investorguppen Celsius Invest, bygger et anlegg for flytende naturgass (LNG) i Risavika i Sola kommune. Anlegget skal kunne produsere 300 000 tonn flytende gass per år. Tanken rommer 30 000 kubikkmeter LNG. Etter planen skal anlegget stå klart i 2010. Byggingen har møtt hard motstand blant beboere i Tananger, som ligger mindre enn en kilometer unna byggeplassen. De frykter utslipp og ulykker. Det ligger flere bedrifter og en utenriksterminal for skipstrafikk noen få hundre meter fra fabrikkene. Sammenlignbare anlegg ligger på øde plasser. Ledende sikkerhetsekspert har kritisert Skangass sitt arbeid. De mener det er store mangler i sikkerhetsvurderingene, og at man ikke har brukt gode nok fagfolk på sikkerhetsområdet. Anlegget og saksbehandlingen er godkjent av kommune, fylkesmann, direktorat og departement. Saken er klaget inn for sivilombudsmannen to ganger av naboene. Første klage ble avvist. Den andre er til behandling nå.

rådmann har de klart å få kommunestyret med på denne galskapen, sier Sommerseth Jacobsen.

To ganger er saken klaget inn for Sivilombudsmannen. Første gang fordi naboene mente at storulykkesforskriften ikke var fulgt.

– Denne klagen fikk vi i retur. Ombudsmannen hadde ikke teknisk kompetanse til å vurdere spørsmålet, sier Sommerseth Jacobsen. Nå har de sendt inn en ny klage, denne gangen med innsigelser mot hvordan kommunen har håndtert plansaken.

Faglig støtte

Aksjonistene har fått sterk faglig støtte fra det lokale sikkerhetsmiljøet i Stavanger.

KRITISERER: Sikkerhetspioner Toralv Sande påstår at LNG-anlegget ikke er behandlet etter storulykkeforskriften, og hevder at Skangass mangler kunnskap om sikkerhet.

Blant de sterkeste kritikerne er sikkerhetsprofessor Jan Erik Vinnem ved Universitetet i Stavanger. Han har vært svært aktiv i debatten rundt plasseringen av anlegget, og har laget en omfattende rapport i forhold til sikkerhetsarbeidet til Skangass. Han slakter

«Skangass sin strategi er bygd på en løgn»

saksbehandlingen gjort av Sola kommune, Fylkesmannen og andre offentlige myndigheter. Sommerseth Jacobsen er oppgitt over Skangass sin respons på Vinnemrapporten.

– Rapporten er basert på dokumenterbare fakta, men Skangass avfeier alt. De er mer opptatt av å diskreditere "våre" eksperter enn å se om det er noe de kunne gjort annerledes. De diskrediterer en anerkjent professor istedenfor å svare saklig på kritikken, sier han.

Stigmatisert

En som ikke står særlig høyt i kurs hos nabo-initiativet er Solas ordfører Håkon Rege.

– Han sitter på alle stolene i denne saken. Som styremedlem i Lyse har han sendt en søknad til seg selv, sier Sommerseth

Jacobsen. I det hele oppfatter han Skangass og Sola kommunes håndtering av saken som svært arrogant.

– Jeg spurte rådmannen om denne saken under et kommunestyremøte i fjor høst. Han bare avfeide meg. Vi er blitt stigmatisert som aksjonister uten troverdighet, sier han.

Lite sannsynlig

Sommerseth Jacobsen innrømmer at sannsynligheten for en ulykke er liten. Det er de store konsekvensene som får ham til å engasjere seg.

– Risikoen her er uakseptabel hvis man hadde brukt forsvardepartementets eller de nederlandske myndighetenes sikkerhetsstandard. Skangass sin strategi er bygd på en løgn. Jeg anser at de har visst om risikoen at risikoen er større enn de har vedgått. Hele Tanangers befolkning er holdt for narr.

Ekspertsakt

Toralv Sande er en av pionerene innen sikkerhetsarbeid. Han har blant annet vært sikkerhetsdirektør hos Shell, og er i dag tilknyttet forskningstiftelsen Iris og Universitetet i Stavanger. Tidligere har han også arbeidet med gasseksplosjonsproblematikk på Sintef, og vært forskningssjef i Oljedirektoratet. LNG-saken har engasjert ham veldig.

– Jeg vil si at måten dette er håndtert på må kalles uredelig. Jeg var selv på folkemøtet om LNG-anlegget i slutten av mai 2006. Der presenterte Skangass en risikoanalyse. Som tilhører ble jeg sjokkert. Analysen var kun av anlegget som arbeidsplass. På spørsmål om risikoen for omgivelsene, fikk jeg til svar at det ikke var farligere enn en bensinstasjon, sier Sande.

Den største feilen Skangass har gjort er ifølge Sande at LNG-anlegget ikke er behandlet etter storulykkeforskriften.

– Dette har ført til at Skangass og Sola kommune har unnlatt å stille krav til sikring av utenriksterminalen, nærliggende bebyggelse og bedrifter i området. To sikkerhetsrapporter har beregnet at 1000 personer

«Måten dette er håndtert på må kalles uredelig»

kan omkomme ved en ulykke, selv med en forsterket terminal, sier Sande. Han ville hatt anlegget minst en kilometer unna.

– Når en skal bygge et LNG-anlegg må man spørre seg hvor det er mest hensiktsmessig å legge det. Snøhvit ligger på Melkøya nettopp fordi det er langt fra folk. Denne

type tenkning mangler totalt i det arbeidet som er gjort, sier Sande.

Eksplasjon

LNG er tyngre enn luft, men lettere enn vann. Ved en lekkasje vil en gassky som blander seg med luft spre seg horisontalt og være svært lett antennelig. I USA er minimumsgrensen på 1,6 kilometer fra et LNG-anlegg til bebyggelse. I Risavika ligger bor det

«To sikkerhetsrapporter har beregnet at 1000 personer kan omkomme ved en ulykke»

og arbeider flere tusen mennesker innenfor denne radiusen.

– En gassky vil kjøle ned luften mens den flyter utover. Dette blir en svært eksplosjonsfarlig blanding som kan drive opp mot to kilometer før det treffer en tennkilde. Dette handler om meteorologi og kjemi, sier Sande.

Arrogant

Skangass og Sola kommunes behandling av sikkerhetsspørsmålene

NABOANLEGG: En del av kritikken går på at det ikke er stilt krav til sikring av utenriksterminalen.

oppfatter sikkerhetseksperten som arrogant. Akademikere blir sett på som ubehagelige synsere, og kritiske synspunkter blir dysset ned.

– Hele prosessen inneholder så mange uetterretteligheter at en nesten kan spørre seg om det er vond vilje bak. Men jeg tror

nok snarere de har malt seg inn i et hjørne de ikke kommer seg ut av. Det står for mye prestisje på spill til at de kan stoppe nå. Det har blitt et spill, og Skangass har penger til å spille, men ingen kunnskap om petrokjemi og sikkerhet, sier Sande. ●

Avviser LNG-kritikken

En som ikke kjenner seg igjen i beskrivelsene fra Sommerseth Jacobsen og Sande er Bjørn Torkildsen, administrerende direktør i Skangass, tidligere direktør i Lyse Infra.

– Er LNG-anlegget i Risavika sikkert nok?
– Vi har fulgt alle gjeldende forskrifter, arbeidene er utført og kvalitetssikret av norske og internasjonale selskaper innen risikoanalyse. Analysene viser at anlegget har en svært god sikkerhet, sier Torkildsen.
Han kjenner seg ikke igjen i kritikken om at de skulle ha ignorert storulykkesforskriften.

«Vi ville aldri bygd et anlegg som vi ikke trodde var trygt»

– Vi har forholdt oss til kravene i storulykkesforskriften. Vi har fulgt de retningslinjer og prosedyrer som er normalt for slike anlegg, og har forholdt oss til Direktoratet for sikkerhet og beredskaps (DSB) retningslinjer, sier Torkildsen.

Urimelig

– Hva synes du om Vinnems rapport?
– Jeg ser på den som en personlig ytring fra Vinnems side. I rapporten kritiserer han alle, både Lyse, kommunen, Fylkesmannen, DSB og Justisdepartementet. Mye av kritikken virker urimelig etter mitt syn, men

FAREFRITT: Administrerende direktør Bjørn Torkildsen i Skangass ville ikke ha bygd LNG-anlegget dersom det ikke var trygt.

noen av de overordnede spørsmålene han tar opp er imidlertid viktig å diskutere.

– Hvordan kan dere overse en rapport fra en så velkjent akademiker?
– Det er stort sprik blant fagfolk innen samfunnssikkerhet. Det

finnes mange ulike meninger om hva som er rett og galt. Vi har tatt i bruk topp kompetanse på sikkerhetsområdet. De har foretatt de nødvendige analysene. Konklusjonen er at anlegget har en god sikkerhet. Dette underbygges også av DSBs vurderinger av anlegget. Vi ville aldri bygd et anlegg som vi ikke trodde var trygt.

– Ville du ha gjort noe annerledes?

– Vi ville ha startet informasjonsløpet på en annen måte. Der har kritikerne rett. Vi var ikke gode nok på informasjonssiden i begynnelsen av prosjektet.

– Er sikringen og plasseringen av utenriksterminalen god?

– Det er ingenting som tyder på at plasseringen er feil. Samtidig er vi i gang med ytterligere analyser for å sikre utenriksterminalen. Disse analysene vil vise om det skal gjøres nye tiltak på anlegget. Men jeg vil understreke at alle kjente strukturer i området, både bebyggelse, utenriksterminal og arbeidsplasser, har inngått i sikkerhetsanalysen. Det vil hele tiden foretas oppdateringer av risikoanalysene mens prosjektet pågår. Dette er en naturlig prosess ved bygging av et slikt anlegg, sier Skangass-direktør Torkildsen.